

Eindverslag Engels in Techniek

organisatie, assessment en onderwijs

april '09

Van: Christa Beckers, Firma Taal van het ROC van Amsterdam

Met dank aan de betrokkenen: Polly Perkins, Henk Munster, Willem-Kees Legerstee, Mirjam Bruggeman, Diedra Thompson, Deseree Houtman, Theo Prins, Coen Kraak, Mitch Molnar, Bart Elbers en Lydia Goossens

1 Inleiding

Firma Taal kreeg van het management van Werkmaatschappij Groot-West eind 2007 het verzoek om voor de techniekopleidingen te onderzoeken hoe het Engels zodanig georganiseerd kon worden dat leerlingen in ieder geval aan de eisen uit de kwalificatiedossiers zouden voldoen.

Vraagstelling

- ❖ Onderzoeken welk(e) niveau(s) er op het gebied van vreemde talen vereist zijn per uitstroomrichting (zie bijlage 1)
- ❖ Inschatten van aantallen benodigde fte's op basis van gemiddelde voorkennis van deelnemers en een profiel maken voor een taalcoördinator met lesgevende taken. (zie hoofdstuk 2: voorstel)

aanpak

- ❖ onderzoek kwalificatiedossiers
- ❖ gesprekken opleidingsmanagers en gesprekken docenten

assessments

Behalve onderzoek was ook actie nodig: Een groep niveau-4-leerlingen stond op het punt uit te stromen volgens de nieuwe kwalificatiedossiers zonder dat het niveau van Engels was vastgesteld. Daarbij kwam dat de groep door omstandigheden niet goed was voorbereid; sommige leerlingen hadden al een tijd geen Engels gehad. Er werden assessments afgenomen om het niveau van taalvaardigheid te bepalen gerelateerd aan het ERK¹.

Pilots

Bovendien wilden we met een pilotgroep van motorvoertuigtechniek onderzoeken of het zinvol was de voorbereiding op beroepstaken in het Engels als onderdompelingprogramma van een week aan te bieden.

Tenslotte wilden we ook een pilot uitvoeren met een onderdompelingprogramma voor niveau 2 van motorvoertuigtechniek. Het niveau Engels dat daar gevraagd wordt, is laag. De veronderstelling was dat een deel van de leerlingen dat wel zou halen. Degenen die dat niet haalden, zouden een reparatieprogramma in de vorm van een onderdompelingweek aangeboden krijgen.

2 Voorstel voor de inrichting van onderwijs en assessment

Op basis van het genoemde onderzoek en de pilots ben ik tot het volgende voorstel voor de inrichting van het onderwijs Engels gekomen. In hoofdstuk 3 volgt een verslag van de bevindingen die als basis voor het hier beschreven voorstel dienden.

¹ Europees Referentie Kader. Dit is de beschrijving van de verschillende taalniveaus dat gebruikt wordt in de Kwalificatie Dossiers.

1 Het onderwijstraject

Voor een groot deel kan het traject techniekbreed georganiseerd worden. Een belangrijk uitgangspunt is meer maatwerk en meer homogeniteit in de lesgroepen.

niveau 4

- beginassessment (Nog te bepalen wat daarvoor het handigste tijdstip is)
- Daarna: 3 onderwijsprogramma's waarvan het laatste beroepsspecifiek is.
 1. voor zwakke leerlingen (beginners)
 2. voor leerlingen die het niveau bijna (Moet gedefinieerd worden) hebben met aan het eind een assessment waarmee het taalniveau van de verschillende vaardigheden wordt vastgesteld (advanced)
 3. onderdompelingprogramma van een week met beroepstaken in het Engels voor leerlingen die het eindassessment gehaald hebben (professional)

niveau 2

- Assessment in eerste jaar
- Vrijstelling voor degenen die het niveau hebben
- Anders 2e jaar: les Engels of onderdompeling, waar het kan beroepsgerelateerd.

2 Coördinator Engels

Er wordt een coördinator Engels aangesteld die aan het volgende profiel voldoet:

Gevraagd

Ervaren docent met bevoegdheid Engels voor MBO-veld

Taken

- Organiseren en (gedeeltelijk) uitvoeren assessments
- Organiseren en uitvoeren placement
- Leerlijn ontwikkelen/beschrijven voor verschillende niveaus uitgaande van ERK en kwalificatiedossier
- Voor niveau 2: organiseren en eventueel (gedeeltelijk) uitvoeren van onderdompeling als reparatie
- Voor niveau 4: organiseren en eventueel (gedeeltelijk) uitvoeren van programma beginners en programma advanced
- Onderdompeling beroepstaken (mogelijkheid tot inzet van derden voor ontwikkeling en/of uitvoering)
- Meedenken over techniekbrede roostering (onderdompelingen én langere, maar minder intensieve trajecten)
- Plan inzet en begeleiding stagiaires

Uitgangspunten

Competentieprofiel functie docent BVE

Daarbij:

- Affiniteit met techniek en inzicht hebben in en/of willen verwerven van de eisen die aan beroepsbeoefenaren gesteld worden mbt tot Engels
- Kan en wil beoordelen en lestaken ontwikkelen op basis van het ERK
- Heeft organisatorische capaciteiten
- Goede contactuele eigenschappen, moet in staat zijn, vakgroep- en teamoverstijgend te werken
- Kan meedenken over te ontwikkelen en in te zetten deskundigheid

3 Coördinatie Management

Een belangrijk aandachtspunt is de aansturing vanuit het management. Er zou één opleidingsmanager moeten zijn die van zijn collega opleidingsmanagers het mandaat heeft, het onderwijs Engels techniekbreed te organiseren en de coördinator aan te sturen.

4 Assessments

Ik zou de toetsen van Cito willen aanbevelen. Uitgezocht zou moeten worden of gebruik daarvan financieel haalbaar is. De leesvaardigheidstoetsen zijn er voor alle niveaus Engels. De luistertoetsen

worden nog ontwikkeld. Kosten leesvaardigheidstoetsen: docentenmap: € 50, antwoordblad: € 1, Scorings- en rapportageservice kost per toetsafname per leerling € 6,00, inclusief certificaat Cito heeft ook spreek- en schrijftoetsen ontwikkeld. Deze kunnen ook goed aan de hand van voorbeelden door docent zelf ontwikkeld worden.

Werkgroep Engels RAI onderzoekt de bruikbaarheid van Quick Placement Tests als beginassessment. Resultaten daarvan volgen.

5 Methode

Voor Motor Voertuigen techniek is *English for the automobile industry* bruikbaar voor alle niveaus.

Voor alle opleidingen is *Tech talk* bruikbaar.

3 De Bevindingen

Er zijn twee keer assessments afgenomen. De eerste keer ging het om 42 leerlingen (motorvoertuigentechniek en metaal) die een half jaar later zouden uitstromen. Vier van hen kregen vrijstelling op grond van hun havo-diploma.

	Lezen B1	Luisteren B1	spreken ² B1	schrijven ³ A2
Percentage van de leerlingen die het onderdeel gehaald hebben.	95%	92%	79%	87%

De tweede keer ging het om 22 leerlingen van alleen motorvoertuigentechniek:

	Lezen B1	Luisteren B1	Spreken B1	Schrijven A2	Schrijven B1 ⁴
Percentage van de leerlingen die het onderdeel gehaald hebben.	91%	86%	75%	78%	43%

Uit ongepubliceerde cijfers van CITO bleek dat je van een vmbo-tl-leerling lezen en luisteren in het Engels ongeveer op niveau B1 mag verwachten. Spreken en schrijven ongeveer A2

1 Assessment instrumenten

Probleem was: Hoe gaan we het ERK-niveau van de leerlingen toetsen. Er was - en is - nog steeds weinig toetsmateriaal beschikbaar. Bovendien was er weinig geld om dure toetsen te kopen.

2 The European Language Certificates (TELC)

We hebben voorbeeldtoetsen gebruikt van www.telc.net hoewel er daar nadrukkelijk op wordt gewezen dat de toetsen bedoeld zijn als voorbeeld en niet als toetsinstrument. Toch vond ik met name de opdrachten voor het bepalen van gespreksvaardigheid geschikt.

Beoordelen van gespreksvaardigheid

Aan de hand van filmopnamen van prestaties van leerlingen heb ik met twee stagiaires het beoordelen van het niveau geoefend. Daarbij hebben we de criteria gebruikt die bij de voorbeeldtoetsen te vinden zijn. Op mijn verzoek heeft het management Polly Perkins, een zeer ervaren docent Engels, ERK -expert en native speaker, ingehuurd. Zij heeft voldoende ervaring met het beoordelen van ERK-niveaus en met haar heb ik de afname voorbereid. Bij de spreektoetsen was Polly de gesprekleider en de stagiaires deden samen met haar de beoordeling.

² In het Kwalificatie Dossiers wordt net als in het ERK onderscheid gemaakt tussen spreken en gesprekken voeren. In de toets die we gebruikten, werd dit onderscheid niet gemaakt

³ Voor de vaardigheden lezen, luisteren en spreken hebben we de leerlingen op B1 getoetst. Voor schrijven op A2

⁴ Voor één uitstroomrichting op niveau vier van Motor Voertuigen Techniek wordt schrijven op A2 gevraagd, voor de andere twee B1. Daarom is schrijven op twee niveaus getoetst.

3 Lezen, luisteren en schrijven

We hebben van de voorbeeldtoets B1 van TELC ook de luistervaardigheid en de leesvaardigheid afgenomen. Voor schrijfvaardigheid hebben we de voorbeeldtoets van A2 gebruikt. Per vaardigheid hebben we de cesuur op 70% gesteld. In het schematische overzicht is te zien dat er erg hoog gescoord is. Op grond van de gebruikte toetsen, kan ik niet helemaal garanderen dat de resultaten betrouwbaar zijn.

Leerlingen die op één of meer vaardigheden lager scoorden, moesten aan een reparatieprogramma deelnemen.

Over het reparatieprogramma valt helaas niet veel te zeggen. De docent die dit programma verzorgde voor de eerste assessmentgroep is plotseling vertrokken. Van de stagiaire die nu de opdracht heeft een reparatieprogramma uit te voeren, zijn nog geen gegevens bekend.

4 Beroepstaken

We gingen ervan uit dat we met de boven beschreven beoordeling een beeld hadden van het algemene taalniveau zoals dat in de kwalificatiedossiers staat. Wat we daarmee nog niet beoordeeld hadden, waren de specifieke beroepstaken.

5 Het beoordelen van taalgebruik binnen beroepstaken

In een kwalificatiedossier staat niet expliciet welke taken ook in het Engels gedaan moeten worden. Bij de meeste beroepen kun je ervan uitgaan dat het voornamelijk gaat om taken die te maken hebben met contacten met klanten, en eventueel met leveranciers.

Uit het kwalificatiedossier van motorvoertuigentechniek haalde ik vooral klantencontacten zoals

- Kan informatie over geplande werkzaamheden geven
- Kan een probleem helder verwoorden
- Kan advies geven

Een gesprek met een vakdocent leverde nog extra can-do-statements op. Deze hadden er vooral mee te maken dat een manager ook anderstalig personeel kan hebben:

6 Onderdompeling Beroepstaken niveau 4

Leerlingen van motorvoertuigentechniek die het eindniveau hadden behaald, namen deel aan een onderdompelingweek Engels waarin de beroepstaken geoefend en beoordeeld zouden worden. We kozen voor deze vorm omdat het ging om een beperkt aantal beroepstaken, omdat we verwachtten dat de effectiviteit groter zou zijn dan van een tijdlang één of twee uur per week Engels, omdat het gemakkelijk bleek te organiseren, en omdat we ervan uitgingen dat de motivatie groot genoeg zou zijn. De cursus zou vijf dagen duren, elke dag van 9 tot 16.30 uur. Afsproken werd dat de leerlingen tijdens die week alleen maar bezig zouden zijn met Engels, dat ze alleen maar Engels zouden horen en lezen, en dat ze gestimuleerd zouden worden zoveel mogelijk Engels – ook met elkaar – te spreken. De cursus is ontwikkeld en uitgevoerd door Polly Perkins. Het materiaal is beschikbaar voor het ROC. In bijlage 2 kunt u de beschrijving van het programma en de ervaringen van Polly Perkins lezen.

Hieronder citeer ik alleen haar conclusie:

“Conclusie

De studenten hebben allemaal enthousiast aan de cursus deel genomen. Vanaf dag één tot de laatste minuten van de cursus werd alleen in het Engels gecommuniceerd. Ik was verbaasd hoe gemakkelijk iedereen aan deze eis voldeed – misschien ook omdat ze niet wisten dat ik Nederlands spreek. Ze moesten hard werken en de cursus was heel erg vol maar tijdens de individuele evaluaties hebben zij hun waardering uitgesproken. De studenten konden de opdrachten op hun eigen niveau maken en dit betekent dat enkele studenten boven het beheersingsniveau B1 uit kwamen. Ik heb zelf genoten van het voorbereiden en geven van de cursus en de studenten, denk ik, ook.”

De evaluatie van de leerlingen geeft een vergelijkbaar positief beeld. (Overzicht alleen digitaal beschikbaar)

7 Niveau 2 Motorvoertuigentechniek

Net als bij Niveau 4 is er ook hier een assessment gedaan met hetzelfde assessmentinstrument. Zoals in bijlage 1 te zien is, wordt er van kandidaten voor de passieve vaardigheden (lezen en luisteren) meestal A2 gevraagd, voor de actieve vaardigheden (spreken en schrijven) A1. Dat is een

heel laag niveau en we zijn ervan uitgegaan dat leerlingen meestal meer in hun mars hebben en dat ze eigenlijk ook meer zouden moeten kunnen, willen ze in deze geglobaliseerde wereld mee kunnen. We hebben de toets afgenomen op A2.

Het ging om 24 leerlingen (motorvoertuigentechniek) die in het tweede jaar van hun opleiding waren.

	Lezen A2	Luisteren A2	spreken ⁵ A2	schrijven A2
Percentage van de leerlingen die het onderdeel gehaald hebben.	88%	88%	71%	63%

De leerlingen die één of meer vaardigheden – het ging vooral om spreken en schrijven - niet gehaald hadden, deden een reparatieprogramma in de vorm van een onderdompeling. De onderdompeling was verspreid over twee weken: 3 dagen in de ene week en 2 dagen in de volgende week. Iedere dag was er een klassikaal ochtend- en een individueel middagprogramma. 's Middags werkten leerlingen aan internetopdrachten.

Het programma was grotendeels techniekgerelateerd. De leerlingen van niveau 2 zagen in het begin op tegen de lange dagen. Dat werd minder toen ze te horen kregen dat ze naar huis mochten als de taken naar tevredenheid van de docent afgerond waren.

De presentie van de leerlingen was goed. In het eindgesprek gaven ze aan dat ze de cursus zinvol vonden. In bijlage 3 kunt u de beschrijving van het programma en de ervaringen van Polly Perkins lezen.

8 Organisatie Techniek Engels

Mijn ervaring was dat het goed lukte assessments en pilots van de grond te krijgen bij motorvoertuigentechniek omdat de manager daar Moderne Vreemde Talen in zijn portefeuille had en dus mijn contactpersoon was. Minder goed lukte dat bij de andere techniekopleidingen. Door de managers zelf is ook gesignaleerd dat er binnen het management een geschikte vorm gevonden moet worden voor de aansturing van de coördinator. Als dat niet lukt, komt techniekbreed beleid voor Engels niet van de grond.

⁵ In het Kwalificatie Dossiers wordt net als in het ERK onderscheid gemaakt tussen spreken en gesprekken voeren. In de toets die we gebruikten, werd dit onderscheid niet gemaakt